

Sygn. akt I 1 Ca 302/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 września 2022r.

Sąd Okręgowy we Włocławku Sekcja Odwoławcza I Wydziału Cywilnego

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariusz Nazdrowicz
-----------------	------------------------

po rozpoznaniu w dniu 25 sierpnia 2022 r. we Włocławku

na rozprawie

sprawy z powództwa K. P. i M. P.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Rejonowego w T. oraz Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w T. M. G.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w T. M. G.

od wyroku Sądu Rejonowego we Włocławku

z dnia 21 kwietnia 2021 r., sygn. akt I C 3205/19

1. oddala apelację;

2. zasądza od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w T. M. G. solidarnie na rzecz powodów K. P. i M. P. kwotę 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.

SSO Mariusz Nazdrowicz

Sygn. akt I 1 Ca 302/21

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy we Włocławku zasądził solidarnie

od pozwanych Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego w T. i M. G.

(Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w T.) na rzecz powodów K. P. i M. P. kwotę 69 747,97 zł (z ustawowymi odsetkami

za opóźnienie od 3 października 2017 r. do dnia zapłaty) tytułem odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez komornika w trakcie prowadzonej egzekucji wskutek nienależnego pobrania podatku VAT od sprzedaży bliżej określonej nieruchomości, którą nabyli na licytacji powodowie (pkt 1 wyroku), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt 2) oraz zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powodów kwotę 8 922 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany M. G. zarzucając sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych z zebrany materiałem dowodowym (wskutek przyjęcia, że nie dokonał on wszelkich niezbędnych czynności zmierzających do ustalenia,

czy dokonana sprzedaż podlegała podatkowi od towarów i usług) oraz naruszenie prawa materialnego, którego dopatrywał się w błędnej wykładni przepisu art. 948 § 1 kpc (wobec uznania, że przepis ten nakłada na komornika bezwzględny obowiązek ustalenia, czy sprzedaż licytacyjna podlega opodatkowaniu podatkiem VAT czy też korzysta ze zwolnienia z tego podatku) oraz niewłaściwym zastosowaniu art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji mimo braku ku temu podstaw, w wyniku czego doszło do nieuzasadnionego uwzględnienia powództwa praktycznie w całości. Powołując się na powyższe skarżący wniósł o zmianę kwestionowanego wyroku i oddalenie powództwa przy zasądzeniu kosztów procesu za obie instancje względnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie solidarnie od pozwanych kosztów postępowania apelacyjnego.

Pozwany Skarb Państwa – Prezes Sądu Rejonowego w T. przychylił się do apelacji i wskazywał na konieczność wydania przez Sąd odwoławczy orzeczenia reformatoryjnego zgodnie ze stosownym żądaniem zawartym w przedmiotowym środku odwoławczym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wobec braku uzasadnionych podstaw podlegała oddaleniu.

Przed przystąpieniem do oceny zasadności poszczególnych zarzutów apelacyjnych niezbędne jest wskazanie, że ich konstrukcja – mimo, że środek odwoławczy został sporządzony przez profesjonalistę – jest częściowo wadliwa. Pomimo bowiem sformułowania zarzutu sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału (pomijając już to, że tego rodzaju zarzut nie jest zarzutem samym w sobie, niejako osadzonym w próżni, gdyż wspomniany błąd jest wynikiem naruszenia przez Sąd jakiegoś przepisu normującego postępowanie dowodowe – z reguły art. 233 § 1 kpc – i dopiero konsekwencją tego są wadliwe ustalenia faktyczne) to w istocie skarżący nie kwestionuje podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, ale nie aprobeuje oceny prawnej ustalonych faktów. Tego rodzaju zastrzeżenia oceniane być jednak muszą przez pryzmat dyspozycji przepisów prawa materialnego, gdyż chodzi tu o ewentualnie nieprawidłową subsumpcję ustalonych okoliczności faktycznych do znajdujących zastosowanie w sprawie norm prawnomaterialnych. Stąd też powyższy zarzut może być potraktowany jedynie jako uzupełnienie zarzutu naruszenia art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst. jedn. : Dz.U.2018.1309 – dalej : „ukse”).

Sąd Rejonowy we Włocławku dokonał prawidłowych i w pełni przydatnych do rozstrzygnięcia sprawy ustaleń faktycznych, które w rzeczywistości – jak wyżej wspomniano – nie zostały zanegowane w apelacji. Ustalenia te Sąd odwoławczy przyjął jako własne czyniąc je podstawą orzekania w postępowaniu apelacyjnym. Uzupełniając Sąd Okręgowy ustalił – w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy Km 20221/13 prowadzonej przez M. G., których wartość dowodowa nie budzi wątpliwości i nie była przez nikogo podważana – że komornik dwukrotnie (w dniach 16 marca 2016 r. i 7 kwietnia 2016 r.) przesłał obojgu dłużnikom (J. M. i Z. M.) druki oświadczeń w sprawie podatku VAT pouczając, że za nieuzasadnioną odmowę wyjaśnień i informacji względnie udzielenie informacji fałszywych grozi grzywna na podstawie art. 762 § 1 kpc – w kwocie do 2 000 zł. Pisma te zostały doręczone na adres wskazany we wnioskach egzekucyjnych. W kolejnym piśmie (z 24 stycznia 2017 r.) komornik zwrócił się o udzielenie wyjaśnień pod kątem podatku VAT od sprzedaży egzekwowanej nieruchomości jedynie do dłużniczki grożąc identyczną jak poprzednio sankcją. Brak jest w aktach potwierdzenia odbioru tego wezwania. Na żadne dłużnicy nie zareagowali.

Przechodząc do oceny poszczególnych zarzutów apelacyjnych to zupełnie chybiony i wręcz niezrozumiały był zarzut naruszenia przepisu art. 948 § 1 kpc i to nie tylko dlatego, że Sąd I instancji żadnej wykładni tego przepisu nie przeprowadził. Opowiedział się on przecież za poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w uchwale z 15 grudnia 2006 r. III CZP 115/06, w której Sąd ten wyraźnie zaznaczył, że oszacowanie nieruchomości powinno uwzględniać podatek VAT, co nie wynikało wprost z art. 948 § 2 kpc, ale właśnie z przepisów ustawy o VAT. Stąd brał się obowiązek zadbania przez komornika , żeby w cenie oszacowania, cenie wywołania i sumie ulegającej podziałowi uwzględniony został

wspomniany podatek. Postawienie analizowanego zarzutu można więc chyba przypisać jedynie niezbyt wnikliwemu zapoznaniu się z treścią uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

Jako pozbawiony słuszności należało również uznać zarzut obrazu przepisu art. 23 ust. 1 ukse, który obowiązywał w dacie zdarzenia, z którego powodowie wywodzili odpowiedzialność pozwanych. Warto w tym miejscu wspomnieć, że aktualnie odpowiedzialność komornika reguluje art. 36 ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (tekst jedn. : Dz.U.2022.1168). Nową regulację wyróżniają doprecyzowanie kręgu osób, za czyny których komornik ponosi odpowiedzialność oraz dopuszczalność roszczeń regresowych. Nadal jednak zachowano zasadę odpowiedzialności i jej solidarny charakter ze Skarbem Państwa.

Sąd Rejonowy we Włocławku dokonał – co w praktyce nie zdarza się zbyt często

– kompleksowej i wyjątkowo wnikliwej analizy prawnej poddanych pod osąd faktów pod kątem zaistnienia przesłanek odpowiedzialności pozwanych wskazanych w przywołanym przepisie. Sąd Okręgowy we Włocławku w pełni ją podziela i aprobuje wyciągnięte wnioski. Nie ma przy tym potrzeby powielania argumentów przemawiających za uznaniem, że przesłanki te w rozpatrywanym przypadku zostały spełnione. Można w tych warunkach jedynie zaakcentować, że komornik dysponował dosyć szeroką gamą środków prawnych umożliwiającą mu ustalenie, czy sprzedaż licytacyjna nieruchomości podlegała opodatkowaniu podatkiem VAT. Nie wykorzystał ich jednak w należyty sposób. Mimo braku reakcji dłużników na dwukrotne wezwanie w trybie art. 761 kpc nie zastosował przewidzianej w tym przepisie sankcji. Kolejne wezwanie zostało skierowane tylko do dłużniczki i nie wiadomo, czy w ogóle zostało jej doręczone. Trudno oprzeć się w tych warunkach wrażeniu, że działania komornika miały wybitnie powierzchowny charakter i ograniczały się wyłącznie do wysyłania pism, a wskutek tego były nieefektywne. Pomijając możliwość przymuszenia dłużników grzywnami to wchodziło przecież w grę dokonanie stosownych czynności w ich miejscu zamieszkania. Odbierali oni pisma wysyłane na adres wskazany we wnioskach egzekucyjnych, a zatem nie była to sytuacja, w której ten sposób kontaktu nie był możliwy. Nie sposób przy tym przyjąć, by komornik mógł się zwolnić ze wspomnianego obowiązku poprzestając jedynie na nieprzynoszącej skutku korespondencji. Jego czynności powinny w maksymalnym stopniu zmierzać do uzyskania realnego rezultatu. To samo dotyczy złożenia wniosku o indywidualną interpretację podatkową. Sąd odwoławczy – podobnie jak powodowie w odpowiedzi na apelację – stoi na stanowisku, że obowiązkiem komornika jest wyczerpanie całej procedury zmierzającej do jej uzyskania, w tym wniesienie skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego na postanowienie o pozostawieniu wniosku bez rozpoznania. Abstrahując już od tego, że taki środek prawny w praktyce może zostać uwzględniony (poza orzeczeniem przywołanym w odpowiedzi można tutaj przykładowo wymienić wyrok WSA w Bydgoszczy z 17 sierpnia 2021 r I SA/Bd 342/21 nie publ., LEX nr 3229070 i dalsze wskazane tam judykaty) to dopiero wyczerpanie drogi instancyjnej pozwala na uznanie, że komornik przedsięwziął wszystkie niezbędne czynności zmierzające do dokonania przedmiotowego ustalenia. I tylko wówczas można by mówić, że uzyskanie interpretacji podatkowej nie było możliwe, a komornik właściwie wywiązał się ze swojego obowiązku.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy we Włocławku na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację.

O kosztach procesu za II instancję rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 kpc. Powodom jako wygrywającym sprawę w całości w postępowaniu apelacyjnym przysługiwał zwrot wszystkich poniesionych kosztów, sprowadzających się do wynagrodzenia reprezentującego ich pełnomocnika w osobie radcy prawnego (2 700 zł - § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – tekst jedn.: Dz. U. 2018.265). Koszty te należało zasądzić - wbrew sugestiom powodów – jedynie od skarżącego. Aczkolwiek pozwani odpowiadali solidarnie za szkodę (w związku z czym należało – w myśl art. 373 ¹ kpc – doręczyć Skarbowi Państwa odpis apelacji) i wyrok wobec tego pozwanego również nie uprawomocnił się z uwagi na możliwość przewidzianą w art. 378 § 2 kpc to jednak nie był on stroną postępowania apelacyjnego, choć przysługiwały mu w nim określone prawa. Od współuczestnika, który wyroku nie zaskarżył nie mogą być zasądzone koszty postępowania apelacyjnego, gdy wniesiona przez innego współuczestnika apelacja zostanie oddalona („Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz” pod red. E. Marszałkowskiej-Krześ, Legalis, teza

15 do art.378 § 2 kpc, „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz” pod red. T.Erecińskiego, LEX , teza 18 do art. 378 § 2 kpc T.Ereciński: „Apelacja w postępowaniu cywilnym”. Wolters Kluwer W-awa 2020, s.168).

SSO Mariusz Nazdrowicz